

TFRS'YE UYUMLU FİNANSAL TABLOLARA GEÇİŞ VE ORAN ANALİZİNE ETKİSİ, MADEN SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ

Yıldız AYANOĞLU

Prof.Dr., Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,

ayanoglu@gazi.edu.tr

Abdulhamithan YILMAZ

Arş. Gör., Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

yilmazabdulhamithan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yerel veya geleneksel uygulamalara göre mali tablo hazırlayan işletmelerin TFRS'ye ilk geçiş uygulaması kapsamında yeniden değerlendirme ve sınıflama farklarının tespit ederek düzeltme işlemlerinin yapılması ve TFRS finansal tabloları ile MSUGT'ne göre düzenlenmiş finansal tabloları üzerinden oran analizi yapılarak TFRS'ye ilk geçişin finansal tablolar üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Dolayısıyla işletmeler TFRS'ye geçiş için mali tablolarını TFRS1 standardı kapsamına göre düzenlemek zorundadırlar. Bu nedenle, bu çalışmada finansal tabloların TFRS'ye göre nasıl düzenleneceğine ilişkin örnek bir uygulama verilmiştir.

Anahtar kelimeler: TFRS'ye Geçiş Süreci, Yeniden Değerleme ve Sınıflandırma, Finansal Oranlar, Maden Sektörü

TRANSITION TO FINANCIAL STATEMENTS BASED ON TFRS AND ITS EFFECT ON RATIO ANALYSIS: THE CASE OF MINING INDUSTRY

ABSTRACT

The main purpose of this study is to identify the differences in revaluation and categorization stemmed from transition process for TFRS, for the companies preparing financial statements based on local or traditional regulations. Moreover, the effect of TFRS transition process on the financial statements was examined through ratio analysis of financial statements prepared based on both TFRS (Turkey Financial Reporting Standards) and TPL (Tax Procedure Law). Therefore, companies will have to arrange their financial statements in accordance with TFRS 1 standard scope. Consequently, it is explained that how TFRS financial statements would prepare with the given of exemplary embodiment.

Key words: Transition Process to TFRS, Re-Valuation and Classification, Financial Ratios, Mining Industry

1.GİRİŞ

Ülkemizde 2013 yılında yeni Türk Ticaret Kanunu'nun uygulanmaya başlanmasıyla birlikte çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin vergi amaçlı mali tablo düzenlemenin yanı sıra uluslararası muhasebe standartları ve finansal raporlama standartları çerçevesinde de mali nitelikteki işlem ve uygulamalarını kayıt altına alma, raporlama yükümlülükleri doğmuştur. Bu yükümlülüğe binaen işletmeler bağımsız denetime de tabi olmaktadır. Bağımsız denetime tabi olacak işletmelerin kapsamını ise Bakanlar Kurulu belirlemektedir.

İşletmelerin standartlar kapsamında mali tablo oluşturma süreci, günümüze kadar vergi yasaları baz alınarak hazırlanmış olunan mali tabloların, standartların ilke ve esasları çerçevesinde tekrar oluşturularak mali tablo kullanıcılarının bilgisine sunulmasıyla tamamlanmaktadır.

Vergi amaçlı oluşturulan finansal tabloların muhasebe standartları ve finansal raporlama standartları baz alınarak oluşturulması aşamasında "Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Defa Uygulanması standardı" (TFRS1) kullanılmaktadır. Bu standardın temel amacı işletmelerin mali tabloları dönüştürme sürecinde gerekli olan ilke, esas ve kuralları belirlemektedir.

TFRS 1 nolu muhasebe standardı yardımıyla tekrar oluşturulan mali tablolar gerçeğe uygun sunum noktasında hem potansiyel yatırımcılar hem de diğer finansal bilgi kullanıcılarına işletmeyi değerlendirme sürecinde önemli nitelikte faydalı bilgiler sunmaktadır.

Mali tablolarda yer alan finansal bilgiler, muhasebe standartları çerçevesinde tekrar düzenlenip, sunulmasıyla birlikte yani standartlara geçiş işlemlerinin yapılması dolayısıyla mali tablolar üzerinde çeşitli etkileri vuku bulacak, özellikle işletmenin rasyolarında önemli değişiklikler veya farklılıklar meydana gelecektir. Bahsi geçen bu farklılıkların analiz edilmesi ya da okuyuculara daha somut bilgiler vermek maksadıyla çalışmamızda maden sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin 2013 yılı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)'ne göre düzenlenmiş olan mali tablolarını TFRS 1 hükümleri çerçevesinde muhasebe standartlarına geçiş işlemleri ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Aynı zamanda MSUGT ve muhasebe standartları

kapsamında oluşturulan mali tablolardan elde edilen rasyoların karşılaştırılması ve arasındaki farkların analizi yapılacaktır.

Çalışmamızda 2013 yılı mali tablolarının kullanılmasının temel sebebi ise ilgili sektörde faaliyet gösteren işletmeden sadece ilgili yılın yani 2013 yılının verilerinin alınabilmiş olmasıdır. Bu durum ise çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır

2. LİTERATÜR TARAMASI

Ataman ve Özen (2009:59-73) Tekdüzen Hesap Planı (TDHP)'na göre hazırlanan finansal tabloların TFRS'ye uyarlanması ve rasyo yöntemi ile analizini ölçmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda; Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) göre hazırlanan mali tablolarda likide ve karlılık oranlarının düştüğü, mali yapı ve faaliyet oranlarının ise yükseldiği tespit edilmiştir.

Torun (2012:89-125)İşletmelerde TFRS uyumlu ilk finansal tabloların nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin kapsamlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada vergi mevzuatına göre düzenlenmiş üç döneme ilişkin mali tabloları ve TFRS'ye geçiş için gerekli parasal olay bilgileri veri olarak verilmiştir. Yerel veya geleneksel muhasebe sistemine göre oluşturulan finansal tablolar ve bu veriler dikkate alınarak TFRS'ye uyumlu mali tablolar sunulmuştur. Çalışma sonucunda; vergi mevzuatına göre hazırlanan finansal tablolarda zararlı gözükten işletmelerin aslında TFRS'ye dönüştürüldüklerinde kâr edilebileceğini ortaya koyan bir çalışmadır.

Balcı (2012:4687-4707) TFRS'lerin oran analizine etkileri ölçmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda; TFRS'lere dönüştürülmüş mali tablolarda likidite oranlarının asit-test oranı hariç diğer oranların yüksek çıktığı, finansal yapı oranlarının özsağlamlılık oranı hariç diğer oranların yüksek çıktığı, faaliyet oranlarının alacak devir hızı oranı hariç diğer oranların yüksek çıktığı, karlılık oranlarının ise düşük çıktığı tespit edilmiştir.

Yenigün ve Aydemir (2015:63-80) Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS)uygulamalarının oran analizine muhtemel etkilerini ölçmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışma ile TMS/TFRS uygulamalarının finansal tablolar ve oran analizi

üzerindeki muhtemel etkileri tartışılmaktadır. Çalışma sonucunda; farklı standartların farklı oranlar üzerinde farklı etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Dimitrios vd. (2013:139-157)UFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerindeki etkilerinin olup olmadığının ölçülmesine yönelik bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada Atina Borsasına eski ve yeni kote olmuş işletmeler olarak iki grup oluşturmuşlar ve bu işletmeler üzerinde araştırma yapmışlardır. Çalışma sonucunda; TFRS'ye geçişte iki grupta yer alan işletmelerin oranları aynı şekilde etkilendiği tespit edilmiştir.

Blanchette vd. (2011:1-55)TFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada Kanada'da yer alan işletmelerin aynı döneme ait hem TFRS hem de Kanada genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre hazırlanmış mali tabloları üzerinde istatistik temelli araştırma yapmışlardır. Bu araştırma sonucunda; örnek olarak hesaplanan oranların arasında normal dağılımın olmadığı tespit edilmiştir. Bu muhasebe verileri normal dağılımın olmadığını, ortalama ve medyan arasında çarpıklık ve basıklık açısından büyük bir farklılıkların olduğu gözlenmiştir. Buna ek olarak, Jarque-Berra testleri (çarpıklık ve basıklığı temel alan), TFRS ve Kanada muhasebe sistemi açısından nakit akış kapsamı haricindeki her normal dağılım oranları arasında anlamlı farklılıkların olmadığını tespit etmiştir.

3. ÖRNEK UYGULAMA

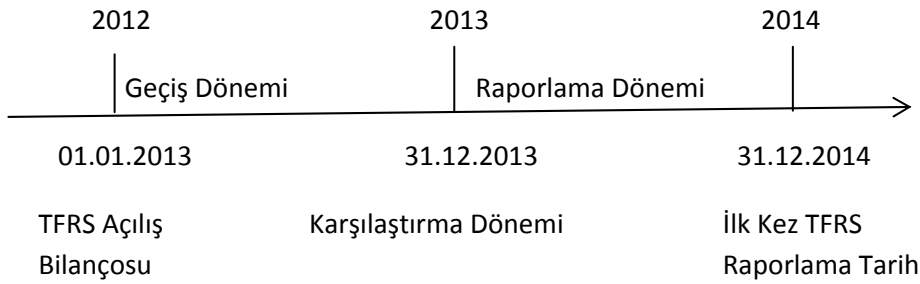
Uygulamanın yapıldığı işletme uzun yıllardır madencilik sektöründe faaliyet gösteren ve halka açık olmayan tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Halihazırda işletme finansal tablolarını MSUGT'ye göre hazırlamakta ve Vergi Usul Kanunu (VUK)'nda yer alan değerlendirme esaslarını uygulamaktadır. İşletmenin bir döneme ilişkin finansal tablo verileri "TFRS 1-Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Defa Uygulanması Standardı" çerçevesinde düzeltilmiştir. Bu kapsamda işletmenin finansal tablolarında yer alan kalemler yeniden sınıflama ve değerlendirme işlemlerine tabi tutularak TFRS'ye uygun finansal tablolara dönüştürülmüştür.

İlk yıl düzeltme işlemlerine; bankalar, alacaklar, stoklar, maddi olmayan duran varlıklar, borç karşılıkları, kıdem tazminatı düzeltmeleri örnek verilebilir. Bu işlemlere yönelik TMS/TFRS'ye uygun olarak ertelenmiş vergi etkisi

hesaplaması yapılmış ve bütün düzeltme işlemleri bittikten sonra işlem bütünlüğünün sağlanması açısından tüm kayıtları içerecek şekilde ertelenmiş vergi tablosu sunulmuştur. Bunun yanı sıra özkaynaklardaki ve dönem kar/zararındaki değişimleri göstermek maksadıyla birer mutabakat tablosu hazırlanmıştır.

2013 yılının tekdüzene uygun bilançosu ile TMS/TFRS bilançosu karşılaştırılarak hangi kalemlerde değişiklik meydana geldiği saptanmış ve bu farkların 2014 yılı geçiş işlemleri tek bir yevmiye kaydında yapılmıştır. Böylece açılış TMS/TFRS'lere uygun şekilde yapılmış olacaktır. Kısacası işletme;

TFRS 1'e uyumlu 31 Aralık 2013 tarihli TFRS bilançosunu düzenlemiştir.

Şekil 1.1. İşletmenin TFRS'ye Geçiş Zaman Çizelgesi (Deloitte, 2011,s. 39).

ÖRNEK UYGULAMA: Örnek işletmenin MSUGT'ye göre düzenlenen bilanço ve gelir tablosu Ek 1 ve Ek 2'de sunulmuştur.

TFRS açılış bilançosuna ulaşmak için işletmenin MSUGT'ye uygun düzenlenmiş olan 31 Aralık 2013 tarihli bilançosunda yeniden değerlendirme ve sınıflandırma işlemlerinin yapılması gerekir. VUK'un değerlendirme esaslarına göre değerlendirilen varlık ve kaynak kalemlerinin yer aldığı bilanço ile TFRS esaslarına göre düzenlenen açılış bilançosu arasındaki farklar özkaynaklar grubunda "570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI" veya "580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI" hesaplarında muhasebeleştirilmelidir(TFRS 1, prf. 11).

Açılış bilançosu hazırlanırken aşağıdaki aşamalar dikkate alınmalıdır:(PriceWaterHouseCoopers, 2004:23)

- Hangi tarihli TFRS'ye uygun finansal tabloların hazırlanması gerektiğinin tanımlanması

- b) Mevcut genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile TFRS uygulamaları arasındaki farklılıkların tanımlanması,
- c) Geriye dönük olarak istisnaların uygulanıp uygulanmayacağına düşünülmesi,
- d) İstisnaların uygulanması durumunda geçmiş tarihlere ilişkin bunlara ait bilgilerin olup olmadığının belirlenmesi,
- e) TFRS'ye geçiş bilançosunun hazırlanması,
- f) TFRS'nin gerektirdiği açıklama ve sunumun yapılması gerekmektedir.

3.1. İşletmenin 2013 Yılı Finansal Tablo Kalemlerinin TMS/TFRS' ye Göre Değerlemesi ve Yeniden Sınıflandırılması

1)Hazar değerler grubunun içerisindeki tutarın 159.576.953,37 TL'si "102-BANKALAR" hesabına aittir. 159.576.953,37 TL'nin 158.647.220,95 TL' si vadeli mevduat niteliğindedir.31 Aralık 2013 tarihi itibariyle TFRS bilançosunda vadeli mevduatlar, "TMS 39-Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" standardına göre "Kredi ve Alacaklar" olarak yeniden sınıflandırıp, itfa edilmiş maliyet ile değerlenmelidir. Örneğin: ANAPARA 10.000.000 TL, BAŞLANGIÇ VADESİ 28.11.2013, BİTİŞ VADESİ 02.01.2014 ve FAİZ ORANI % 7,5 olan bir mevduat hesabı için VADE SONUNDAKİ DEĞERİ 17.291.666,67 TL,BİLANÇO TARİHİNDEKİ DEĞERİ 16.600.000 TL, İSKONTO TUTARI 691.666,67 TL olarak hesaplanmıştır. Bu şekilde tüm mevduat hesapları için hesaplama yapılmış ve toplam iskonto tutarı 30.318.303,62 TL olarak bulunmuş ve hesaplanan ertelenen vergi etkisi ile birlikte aşığıdaki gibi muhasebeleştirilmiştir.

102- BANKALAR	30.318.303,62	
642- FAİZ GELİRLERİ		30.318.303,62
Tahakkuk eden faizin hesaba alınması		
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ	6.063.660,72	
484-ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ		6.063.660,72
Ertelenmiş vergi etkisi		

2) Satışların % 40 ortalama 1,5 ay vade ile yapılmaktadır.

Satışların içinden vadeli satışlar tutarı ayrıştırılarak sektörde uygulanan faiz tutarı iskonto oranı olarak kullanılarak vadeli satışların peşin değeri hesaplanacaktır (Torun, 2012, s. 97).

2013 yılı satışlarının 23.509.376,64 TL'lik kısmının vadeli olarak yapıldığı, sektördeki faiz oranının ise %7 olduğu bilinmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda vadeli satışların peşin değeri aşağıdaki gibi hesaplanmıştır:

$$NBD_{S-2013} = \frac{23.509.376,64}{(1+0,07)^{\left(\frac{1,5}{12}\right)}} = 23.311.388,46 \text{ TL}$$

2013 vadeli satışlarına tekabül eden faiz tutarı ise (23.509.376,64 – 23.311.388,46) 197.988,18TL olarak bulunmuş ve TFRS düzenlemelerine uygun olarak aşağıdaki kayıt yapılmıştır.

600-YURTIÇİ SATIŞLAR	197.988,18		197.988,18
642- FAİZ GELİRLERİ			
Vadeli satışların peşin değerine indirgenmesi			

Vadeli satışların peşin değeri bulunduktan sonra alacakların tasarruf değerinin de hesaplanması gerekmektedir. Hesaplanan alacak reeskontu kadar kısım vadeli satışların faiz gelirinden "122-ALACAK REESKONTU" hesabına aktarılmalıdır (Torun, 2012, s. 98).

Buna göre 31.12.2013 tarihinde ticari alacakların toplam tutarı 278.240.312,22 TL olup bu alacakların itfa edilmiş maliyet değerine göre geçerli faiz oranıyla hesaplanması gerekmektedir.

$$NBD_{A-2013} = \frac{278.240.312,22}{(1+0,07)^{\left(\frac{1,5}{12}\right)}} = 275.897.064,56 \text{ TL}$$

Alacakların defter değeri ile itfa edilmiş maliyet değeri arasındaki fark ise alacakların reeskont tutarıdır (Torun, 2012, s. 98). 2013 yılı reeskont tutarı ise aşağıdaki hesaplama ile bulunmaktadır.

$$2013 \text{ yılı alacaklar reeskontu tutarı} = 278.240.312,22 - 275.897.064,56 = 2.343.247,66 \text{ TL}$$

TFRS'lere uygun olarak aşağıdaki kayıtlar yapılmalıdır:

642- FAİZ GELİRLERİ	2.343.247,66	
122- ALACAKLAR REESKONTU		2.343.247,66
Alacakların Reeskontu		
284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIğI	468.649,53	
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ		468.649,53
Ertelenmiş vergi etkisi		

3) İşletmenin diğer alacak toplamı 122.522.245,43 TL'dir. Bu 122.522.245,43 TL'nin 35.435.083,18 TL'si iştiraklerden alacaklar, 157.814,85 TL'si personelden alacaklar ve 86.929.347,40 TL'si ise diğer çeşitli alacaklar kapsamındadır.

Diğer alacaklar grubu altında bulunan "132-İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR" hesabındaki 35.435.083,18 TL "TMS 24-İlişkili Taraf Açıklamaları" standardına göre ayrı hesap grubu olarak bilançoda gösterilmesi gerekir.

TFRS'lere göre düzenlenmiş finansal durum tablosunda;

- Devreden KDV veya İndirilecek KDV
- Personel Avansları diğer alacaklar hesap grubunun içerisinde yeniden sınıflandırılması gerekmektedir (Örten ve diğer., 2016, s. 631).

Bu açıklamalar kapsamında işletmenin TFRS kaydı aşağıdaki gibidir.

130- İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR	35.435.083,18	
136- DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	43.434.121,31	
132- İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR		35.435.083,18
190- DEVREDEN KDV		42.425.749,28
196- PERSONEL AVANSLARI		1.008.372,03
Yeniden sınıflandırma kaydı		

4) İşletmenin diğer kısa vadeli borçlar toplamı 245.623.302,27 TL'dir. Bu tutarın 240.000.000,00 TL' si ortaklara, 706.083,52 TL'si personele ve geri kalan 4.917.218,75 TL'si ise diğer çeşitli borçlar niteliğindedir. İşletmenin diğer kısa vadeli borçlar grubu incelendiğinde, ilişkili taraflardan olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle bu tutarın "TMS 24-İlişkili Taraf Açıklamaları" standardına göre ilişkili taraflardan borçlar olarak bilançoda ayrı hesap grubu olarak tek bir kalemdede gösterilmesi gerekir.

Diğer taraftan ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubundaki “360- ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR”, “361-ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ” ve “369- ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER” hesabı kısa vadeli diğer borçlar grubu altında yeniden sınıflandırılmalıdır(Örten ve diğer., 2016, s. 642).Raporlama bütünlüğünün sağlanması açısından “381-GİDER TAHAKKUKLARI” hesabı da kısa vadeli diğer borçlar grubu altında sınıflandırılmıştır.

331-ORTAKLARA BORÇLAR	240.000.000,00	
361- ÖDENECEK SOS. GÜV. KESİNTİLERİ	2.134.789,62	
360- ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	58.448.939,97	
369- ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	24.129,95	
381- GİDER TAHAKKUKLARI	4.880.268,38	
330- İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR		240.000.000,00
336- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		65.488.127,92
Yeniden Sınıflandırma kaydı		

5)İŞletmenin diğer uzun vadeli borçlar toplamı ise 52.507.652,23 TL’dir. Bu tutarın 2.134.789,62 TL’si ortaklara, geri kalan 50.372.862,61 TL’si ise diğer çeşitli borç kapsamındadır. İŞletmenin diğer borçlar grubu incelendiğinde, ilişkili taraflardan olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle bu tutarın “TMS 24-İlişkili Taraf Açıklamaları” standardına göre “ilişkili taraflardan borçlar” olarak bilançoda ayrı hesap grubu olarak tek bir kalemde gösterilmesi gerekmektedir(Bayrı,2010, s. 109).

Bu açıklamalar kapsamında Őirketin TFRS kaydı aşağıdaki gibidir.

431-ORTAKLARA BORÇLAR	2.134.789,62	
430- İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR		2.134.789,62
Yeniden Sınıflandırma kaydı		

6)İŞletmenin mamuller hesabı toplamı 153.774.482,47 TL’dir. Bu tutarın ortalama vadesi 40 gün olup, sektördeki geçerli faiz oranı ise % 9,24’dür.Ancak üretilen bu mamullerin bir kısmının stoklarda beklediği belirtilmiştir. TMS/TFRS’ye göre düzenlenecek olan bilançoda vade farkının maliyetten ayrıştırmaları gerekmektedir.

Uygulama işletmesinin vade farkının hesaplanması aşağıdaki gibidir:

$$NBD_{st-2013} = \frac{153.774.482,47}{(1+0,0924)^{\frac{40}{365}}} = 152.292.340,5 \text{ TL}$$

$$2013 \text{ yılı stokların vade farkının ayıklanması} = 153.774.482,47 - 152.292.340,5 = 1.482.141,95 \text{ TL}$$

Bu hesaplamalardan sonra işletmenin TFRS'lere uygun olarak yapması gereken kayıtlar aşağıdaki gibi olmalıdır:

580-GEÇMİŞ YIL ZARARLARI 152-MAMÜLLER Mamullerin peşin değerinin belirlenmesi	1.482.141,95	1.482.141,95
284-ERTELENMİŞ VERĐİ VARLIĞI 691-VERĐİ GELİRİ/GİDERİ Ertelenmiş vergi etkisi	296.428,39	296.428,39

7) işletmenin mali bilançosunda % 5 pay ile "iştirakler" hesabında yer alan "XYZ" A.Ő üzerinde "önemli etkisi" bulunmamaktadır.

Bu nedenle TFRS bilançosunda XYZ A.Ő' ye ait olan 16.805,95 TL'lik payın "242-İŐTİRAKLER" hesabından çıkarılıp, "11X-SATIŐA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR" hesabında yeniden sınıflandırılması gerekmektedir. TFRS kaydı aşağıdaki gibi olmalıdır:

11X- SATIŐA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR 242-İŐTİRAKLER Önemli etkisini kaybeden iştirakin, Satıőa Hazır Finansal Varlık olarak yeniden sınıflandırılması	16.805,95	16.805,95
---	-----------	-----------

8) Kayıtlı değeri 3.872.694,77 TL olan boş arsasının sonraki dönemlerde kiraya verileceği belirlenmiő ve "TMS 40-Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardı gereği "yatırım amaçlı gayrimenkuller" sınıfında takip edilmesi gerekmektedir (Örten ve diğ.,2016, s. 629).

296-YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER 250-ARSA VE ARAZİLER Yatırım amaçlı gayrimenkullerin yeniden sınıflandırılması	3.872.694,77	3.872.694,77
--	--------------	--------------

9) MSUGT bilançosunda maddi olmayan duran varlıklarda yer alan “260-HAKLAR” hesabındaki 4.457.641,27 TL’nin marka hakkından kaynaklandığı tespit edilmiştir. TFRS kapsamında işletmenin kendi oluşturmuş oldukları markalar hiçbir zaman aktifleştirilememektedir. Ancak herhangi bir işletme bu markayı bir bedel karşılığında satın alırsa, o işletme markayı aktifleştirebilmekte ve mali tablolarına yansıtılabilmektedir. Dolayısıyla haklar hesabındaki tutarın bilançodan çıkarılması, ayrıca ertelenen vergi etkisinin de muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

580-GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	4.457.641,27	
260-HAKLAR		4.457.641,27
Hakların aktiften çıkarılması kaydı		
284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIğI	891.528,25	
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ		891.528,25
Ertelenmiş vergi etkisinin hesaplanması		

10)MSUGT’ ne göre hazırlanan bilançoda maddi olmayan duran varlıklarda yer alan “262-KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ” hesabının toplamı 3.989.780,54 TL’dir. Aktife alınan bu tutar için % 20 oran üzerinden normal amortisman yöntemine göre 797.956,11 TL itfa payı ayrılmıştır.

“TMS 16 Maddi Duran Varlıklar” standardı uyarınca bir maddi duran varlık kaleminin maliyetine dahil edilmiş olmadıkça, faaliyete başlanmasına ilişkin harcamalar (başlangıç maliyetleri gibi). Başlangıç maliyetleri, bir tüzel kişiliğın oluşturulması için yapılan yasal ve sekreteryaya türü maliyetler, yeni bir tesis veya işyeri açmak için yapılan harcamalar (yani açılış öncesi maliyetler) veya yeni faaliyetlerin başlatılması, yeni ürün veya süreçlerin oluşturulması için yapılan harcamalar (yani faaliyet öncesi maliyetler) gibi kuruluş maliyetlerinden oluşabilir (TMS 38, 69/a).TMS göre maddi olmayan duran varlıklarda yer alan kuruluş ve örgütlenme giderleri aktifleştirilmemekte, direkt olarak gider yazılması gerekmektedir.

580- GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	3.191.824,43	
268-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	797.956,11	
262- KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ		3.989.780,54
Kuruluş ve örgütlenme giderinin giderleştirilmesi		

284- ERTELENMİŞ VERGİ VARLIğI	638.364,88	
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ		638.364,88
Ertelenmiş vergi etkisinin hesaplanması		

11)Bilançoda maddi olmayan duran varlıklarda yer alan “263-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ” hesabının toplamı 1.193.569,38 TL’dir. Ancak bu tutarın % 50’sinin araştırma gideri olduğu tespit edilmiştir. Aktife alınan bu tutar için % 20 oran üzerinden normal amortisman yöntemine göre 119.356,94 TL itfa payı ayrılmıştır.

TMS 38 standardına göre araştırma ve geliştirme giderleri birbirlerinden ayrıştırılabiliyorsa araştırma giderleri aktifleştirilmez, geliştirme giderleri ise aktifleştirilmektedir (Örten ve diğ., 2016, s. 560).TFRS’ye göre ilk açılış bilançosu hazırlanırken araştırma giderlerinin direkt olarak gider yazılması gerekmektedir. Fakat vergi mevzuatına göre düzenlenen bilançoda aktife alınan araştırma gideri olan 596.784,69 TL’nin ve itfa payı olan 119.356,94 TL’nin TFRS açılış bilançosunda iptal edilmesi gerekmektedir.

580-GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	477.427,75	
268-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	119.356,94	
263-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ		596.784,69
Araştırma giderlerinin giderleştirilmesi		
284- ERTELENMİŞ VERGİ VARLIğI	95.485,55	
691- VERGİ GELİRİ/GİDERİ		95.485,55
Ertelenmiş vergi etkisi		

12)Bilançoda maddi olmayan duran varlıklarda yer alan “264-ÖZEL MALİYETLER” hesabındaki 606.428,26 TL’nin TMS 38’e göre bilanço düzenlenirken maddi duran varlıklarda yeniden sınıflandırılması gerekmektedir. Ayrıca“257/268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR” hesabı tutarlarının da yeniden hesaplanarak düzeltilmesi gerekmektedir. MSUGT’ne göre hazırlanmış bilançoda maddi olmayan duran varlıklar grubunda yer alan “264-ÖZEL MALİYETLER” hesabına % 20 oranında normal amortisman yöntemine göre amortisman ayrılmıştır.

255-DEMİRBAŞLAR	606.428,26	
264-ÖZEL MALİYETLER		606.428,26
Yeniden Sınıflama		
268-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	121.285,65	
257-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		121.285,65
Özel maliyetler hesabına ait birikmiş amortisman tutarının aktarılması		

13)İşletmenin 2013 yılında lehine ve aleyhine sonuçlanan davaların tutarları aşağıdaki gibidir:

2013 YILINDA SONUÇLANAN DOSYALAR				
TOPLAM	LEHTE		ALEYHTE	
	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR
	36	4.893.851,25	27	180.295,50

İşletme avukatı ile yaptığı toplantı sonrasında işletmenin aleyhine açılan davaların yüksek ihtimalle kaybedileceği tespit edilmiş ve karşılık ayırmıştır.

580-GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	180.295,50	
379-DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		
379.01. Dava Gider Karşılığı		180.295,50
Dava ve icra nedeniyle karşılık ayırma		
284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	36.059,10	
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ		36.059,10
Ertelenmiş vergi etkisi kaydı		

14)İşletme geçmiş deneyimlerine ve teknik incelemelerine dayanarak net satışlarının yaklaşık olarak % 0,1'i oranında garanti masraflarının olduğunu tespit etmiştir. Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS)'ne uygun yapılan kayıtlarda, garantili satış giderlerine ilişkin olarak karşılık ayrılmamaktadır.31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işletmenin net satışları 1.628.735.733,07 TL olarak gerçekleşmiş, bu tutarın % 0,1'i olan 1.628.735,73 TL'nin TFRS açılış bilançosunda garanti satış gider karşılığı olarak ayrılmalıdır.

580-GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	1.628.735,73	
379-DİĞER BORÇ VE GİDERKARŞILIKLARI		
379.02. Garanti Gider Karşılığı		1.628.735,73
Garanti satış karşılığını ayırma		
284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	325.747,15	
691-VERGİ GELİRİ/GİDERİ		325.747,15
Ertelenmiş vergi etkisi kaydı		

15)Muhasebe standartlarının uygulanmasında düzeltme gereken konulardan biri de kıdem tazminatıdır. Kıdem tazminatı hesaplanırken dikkat edilecek hususları TMS 19-Çalışanlara Sağlanan Standardı düzenlemektedir. Uygulamanın yapıldığı işletmede, işletmenin bir KİT olması dolayısıyla kıdem tazminatı yükünün hesaplanması ihmal etmiştir. Bu nedenle işletme kıdem tazminatı yükünü hesaplayacak ve faiz oranı ile bugüne indirgemesi

gerekecektir. TFRS 1 standardını uygulayan işletmeler geçiş işlemleriyle ilgili olarak önceki dönemlere ilişkin kıdem tazminatı tutarlarını özkaynaklardaki Dağıtılmamış Karlar hesabında raporlamalıdır.

Kıdem tazminatı konusunda göz önünde bulundurulacak başka bir konu ise TFRS 1 standardının EK D.10'uncu maddesi bu konuda muafiyet getirmiştir. Bu muafiyet kapsamında aktüeryal kazanç/kayıpların bir kısmının muhasebeleştirilmeden bırakılabileceği "koridor" yaklaşımını uygulamayı seçebilirler. İşletmeler TFRS'ye geçiş tarihine kadar bu yaklaşımı geriye dönük olarak birikmiş aktüeryal kazanç ve kayıpları dönemler itibariyle birbirinden ayırtılması gerekmektedir. TFRS'leri ilk kez uygulayan işletmeler koridor yöntemini kullansalar bile daha sonraki tüm aktüeryal kazanç/kayıplarını muhasebeleştirebilirler. Ancak bu seçimlik haktır. Örnek işletmede 1.260 işçi ve 2.693 sözleşmeli çalışan olmak üzere toplam 3.953 kişi çalışmaktadır. Bir çalışana ilişkin örnek hesaplama aşağıdaki gibidir:

Gelecekteki Değer	$3.438,22 \times (1+0,08)^{14}$	10.098,72 TL
Kazanılmış Fayda Planı	$10.098,72 \times 6$ yıl	60.592,32 TL
Kazanıl.Faydanın Net Bugünkü Değerı	$60.592,32 / (1+0,074)^{15}$	20.766,02 TL

İşletmedeki tüm çalışanlar için yukarıda gösterildiği şekliyle hesaplanan kıdem tazminatı 146.243.832,50 TL olmuştur. Bu işlem vergi değerı ile muhasebe değerı arasında farklılık oluşturacağı için ertelenmiş vergi etkisinin de hesaplanması gerekmektedir. Ertelenmiş vergi varlığı 29.248.766,51 TL ($146.243.832,50 \times 0,20$) doğuracaktır.

580- GEÇMİŞ YIL ZARARLARI	146.243.832,50	
284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIğI	29.248.766,51	
472- KIDEM TAZMİNATI KARŞ.		146.243.832,50
570- GEÇMİŞ YIL KARLARI		29.248.766,51
Kıdem tazminatı		

16)2013 yılı sonunda vergi mevzuatına göre yapılan değerleme ile TMS/TFRS'lere göre yapılan değerleme farklılıkları sonucunda ertelenmiş vergi etkisi doğmaktadır. Bu nedenle bilanço tarihi itibariyle yasalaşmış vergi oranı üzerinden ertelenen vergi hesaplanması gerekir(Mirza ve diğ., 2006, s. 68).

Ertelenmiş vergi etkisine ilişkin kalemler dikkate alınarak 32.001.029,39 TL ertelenmiş vergi varlığı, 6.063.660,72 TL ertelenmiş vergi yükümlülüğü

hesaplanmıştır. Bu tutarlar birbirinden mahsup edilerek 25.937.368,64 TL (32.001.029,39 - 6.063.660,72) ertelenmiş vergi varlığı hesaplanmıştır. TFRS'lere uygun mali tablo dzenlenirken bu tutar hem finansal durum tablosunda hem de gelir tablosunda dikkate alınacaktır.

284-ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI 691- VERGİ GELİRİ/GİDERİ Ertelenmiş vergi etkisinin tespiti	25.937.368,64	25.937.368,64
--	---------------	---------------

3.2. TFRS'ye Uygun İlk Finansal Tabloların Sunumu

MSUGT'ne gcre dzenlenen bilanço ve gelir tablosunda gerekli dzenlemeler, yeniden sınıflandırmalar ve değerlemeler sonucunda TFRS'ye gcre dzenlenmiş mali tablolara ulaşılmıştır. İşletmenin TMS/TFRS'lere gcre dzenlenmiş bilanço ve gelir tablosu aşağıdaki gibidir.

1.1.2013 – 31.12.2013 Dönemi Kar/Zarar Tablosu	TL
A-HASILAT	1.628.537.744,89
B-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	575.655.173,71
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	1.052.882.571,18
C- Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	2.538.909,44
D-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	155.979.304,98
E- Genel Yönetim Giderleri (-)	120.596.651,94
F-ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR	127.225.994,64
G--ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GİDERLER (-)	31.221.037,43
Esas Faaliyetler Karı/Zararı	869.772.662,03
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	0,00
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	0,00
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI/ZARARI	869.772.662,03
H-Finansman Giderleri (-)	0,00
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KAR/ZARAR	869.772.662,03
I-Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri/Geliri	-165.644.530,98
Dönem Vergi Gideri/Geliri	-162.333.133,11
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri	-3.311.397,87
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI/ZARARI	704.128.131,05
DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KARI/ZARARI	0,00
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	704.128.131,05

AKTİF		PASİF	
I-DÖNEN VARLIKLAR	923.697.581,83	III-KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	432.578.346,03
A-Nakit ve Nakit Benzerleri	189.972.336,83	A-Kısa Vadeli Borçlanmalar	-
B-Finansal Yatırımlar	16.805,95	B- İlişkili Ol. Taraf. Ticari Borçlar	99.106.778,32
C-İlişkili Taraf. Ticari Alacaklar	35.435.083,18	C-İlişkili Taraf. Diğer Borçlar	240.000.000,00
D-İlişkili Ol. Taraf. Ticari Alacaklar	240.461.981,38	D-İlişkili Ol. Taraf. Diğer Borçlar	71.361.639,74
E-İlişkili Taraf. Diğer Alacaklar	43.434.121,31	E-Alınan Avanslar	19.644.117,90
F-İlişkili Ol. Taraf. Diğer Alacaklar	122.524.015,93	F-Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	656.778,84
G-Stoklar	291.321.603,00	G-Kısa Vadeli Karşılıklar	1.809.031,23
H-Peşin Ödenmiş Giderler	531.634,25	IV-UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	227.983.805,99
II-DURAN VARLIKLAR	1.480.438.146,59	A-Uzun Vadeli Borçlanmalar	-
A- İlişkili Olmayan Ticari Alacaklar	1.314.855,58	B-İlişkili Ol. Taraf. Ticari Borçlar	359,9
B-Özkaynak Yöntemi ile Değ. Yatırımlar	54.447.716,84	C-İlişki Taraf. Diğer Borçlar	2.134.789,62
C-Maddi Duran Varlıklar	1.020.612.878,31	D-İlişki Ol. Taraf. Diğer Borçlar	50.372.862,61
D-Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	3.872.694,77	F-Çalış. Sağ. Fayda. İliş. Uzun Vad. Karş.	146.243.832,54
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar	90.985,81	G-Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	23.167.917,91
F-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	263.021.391,34	H-Ertelenmiş Gelirler	382,69
G-Peşin Ödenmiş Giderler	58.522.198,15	I-Ertelenen Vergi Yükümlülüğü	6.063.660,72
H-Ertelenen Vergi Varlığı	25.937.368,64	V-ÖZKAYNAKLAR	1.743.573.576,40
I-Diğer Duran Varlıklar	52.618.057,15	A-Ödenmiş Sermaye	200.000.000,00
TOPLAM VARLIKLAR	2.404.135.728,42	B-Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	967.858.578,01
		C-Geçmiş Yıllar Karları	29.248.766,51
		D-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-157.661.899,17
		E--Dönem Net Karı (Zararı)	704.128.131,05
		TOPLAM KAYNAKLAR	2.404.135.728,42

3.3. MSUGT'ye Ve TFRS'ye Uygun Finansal Tablolardaki Özkaynak Ve Dönem Kar/Zararı Kalemlerinin Mutabakatı

TFRS'ye geçmeden önceki muhasebe ilkeleri kapsamında raporlanan özkaynak ile TFRS'ye geçtikten sonra özkaynak toplamının ve toplam kapsamlı gelir tutarının mutabakatlarının yapılması gerekmektedir. Sözü edilen mutabakatın başlangıç noktası, TFRS'lere geçmeden önceki muhasebe ilkelerine göre söz konusu dönem için raporlanmış toplam kapsamlı gelir tutarı ya da işletmenin bu tür bir rakam raporlamamış olması durumunda ise, önceki muhasebe ilkelerine göre raporladığı kâr veya zarar tutarındır(TFRS 1, prf. 24). Bu bağlamda işletmenin 2013 yılının özkaynak ve dönem kar/zararını içeren mutabakat tablosu aşağıdaki gibidir:

ÖZKAYNAK MUTABAKAT TABLOSU	
TFRS'lere Geçmeden Önceki Özkaynak Tutarı	1.847.323.050,97
Dava ve İcra Karşılığının Ayrılması	-180.295,50
Garanti Satış Gideri Karşılığının Ayrılması	-1.628.735,73
Kıdem Tazminatı Karşılığı	-116.995.066,00
Mamul Stok Vade Farkı	- 1.482.141,95
Haklar Hesabının Aktiften Çıkarılması	-4.457.641,27
Kuruluş ve Örgütlenme Gideri	-3.191.824,43
Araştırma ve Geliştirme Gideri	-477.427,75
Kardaki Değişim Tutarı	24.663.658,03
TFRS'lere Geçtikten Sonraki Özkaynak Tutarı	1.743.573.576,40

DÖNEM KAR/ZARAR MUTABAKAT TABLOSU	
TFRS'lere Geçmeden Önceki Dönem Karı/ Zararı	679.464.472,96
Banka Faiz Tahakkuku	30.318.303,62
Alacak Reeskontu	-2.343.247,66
Ertelenmiş Vergi Geliri	-3.311.397,87
TFRS'lere Geçtikten Sonraki Dönem Net Karı	704.128.131,05

4. MSUGT-TFRS FİNANSAL TABLOLARININ ORAN ANALİZİ

Oran analizi, finansal analiz tekniklerinin en yaygın olanı ve bilinenidir. Analiz tekniğinin temelinde, birbiriyle ilişkili olan kalemlerin oranlanarak anlamlı ilişkiler kurulmaya çalışılmasıdır (Karapınar ve Zaif, 2013, s. 90). İşletmenin MSUGT'ye göre düzenlenen finansal tablolar ile TFRS'ye çevrilmiş olan finansal tabloları üzerinden oran analizi yapılmıştır. Bu analizin temel amacı TFRS'ye geçişin finansal tablolar üzerindeki etkisini ortaya koymaktır.

4.1. Likidite Analizi

İşletmenin dönen varlıkları ile kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü ölçen ve net işletme sermayesinin yeteli olup olmadığını ortaya koyan bu oran grubunda cari oran, asit-test oranı ve nakit oranı yer almaktadır.

Likidite Oranları		MSUGT		TFRS
$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vad. Yab. Kay}}$	=	2,08	=	2,13
$\text{Asit - Test Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vad. Yab. Kay}}$	=	1,40	=	1,46
$\text{Nakit Oran} = \frac{\text{Hazır Değerler}}{\text{Kısa Vad. Yab. Kay}}$	=	0,37	=	0,44

İncelenen işletmede TMS/TFRS'ye dönüştürülen mali tablolar, MSUGT'ye göre düzenlenen mali tablolardan likidite analizi açısından yüksek çıkmaktadır. Dönen varlıkların ve kısa vadeli yabancı kaynakların tutarında önemli bir değişiklik olmamakla birlikte, dönen varlıklardaki değişimin nedenleri vadeli mevduatların itfa edilmiş maliyet değerü üzerinden mali tablolara alınması, vadeli satışlardaki vade farkının ayıklanarak senetsiz alacaklara reeskont ayrılması ve stokların içerisindeki finansman unsurunun ayrıştırılması olarak ifade edilebilir. Diğer taraftan kısa vadeli yabancı kaynaklardaki tutarın artışı sebebi ise borç ve gider karşılığının ayrılmasıdır.

4.2. Finansal Yapı Analizi

İşletmenin kaynak yapısını ve uzun vadeli borç ödeme gücünün ölçülmesinde bu gruptaki oranlar kullanılmaktadır. Başka bir anlatımla özkaynağının yeterli olup olmadığı, kaynak yapısı içinde borç-özkaynak dengesi ve özkaynak olarak yaratılan fonların ne tür dönen varlık veya duran varlıklara kullanıldığının ölçüsünde mali yapı oranlarından yararlanılmaktadır. İşletmenin gerek uzun vadeli borçlarının anapara ve faizlerinin ödenip ödenmeyeceğinin analizinde, gerekse kaynaklardan faydalanma derecesinin belirlenmesinde bu oranlar kullanılmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 652).

FİNANSAL YAPI ORANLARI		MSUGT		TFRS
$\text{Finansal Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{Top. Yabancı Kaynaklar}}{\text{Aktif Toplam}}$	=	0,22	=	0,27
$\text{Finansal Oranı} = \frac{\text{Özkaynaklar}}{\text{Top. Yabancı Kaynaklar}}$	=	3,65	=	2,64
$\text{Özsağlamlık Oranı} = \frac{\text{Özkaynaklar}}{\text{Aktif Toplam}}$	=	0,78	=	0,73
$\text{İmmobilizasyon} = \frac{\text{Duran Varlıklar}}{\text{Özkaynaklar}} \text{ Oranı}$	=	0,79	=	0,85

Örnek işletmede genel olarak mali yapı oranlarında değişmeler olmuştur. Ancak Finansman oranındaki değişim en kayda değer olanıdır. MSUGT bilançosuna göre 3,65 iken TFRS bilançosuna göre ise 2,64 olmuştur. Bunun nedeni işletmenin MSUGT bilançosundaki kaynak yapısı incelendiğinde özkaynak tutarının daha fazla olması, toplam yabancı kaynak tutarının ise daha az olmasıdır.

Diğer taraftan immobilizasyon oranındaki değişme sebebi duran varlıklardaki artışın büyük çoğunluğu vergi değerleri ile muhasebe değerlerinin farklılaşmasından oluşan ertelenmiş vergi etkisinden kaynaklanmaktadır. Duran varlıklarda TMS 38-Maddi Olmayan Duran Varlıklar standardı uyarınca haklar, kuruluş örgütlenme giderleri hesabı ve araştırma geliştirme giderlerinin de % 50 oranında aktifleştirilmiştir. Diğer taraftan özkaynaklardaki azalışın nedeni ise TFRS 1 standardı uyarınca bu tutarların geçmiş yıllar karları/ zararlarında raporlanmasıdır.

4.3. Faaliyet Analizi

İşletmenin varlık ve kaynaklarını ne ölçüde etkin, ekonomik kullandığını göstermek için bu analiz türü kullanılmaktadır(Akgüç, 2013, s. 490).

FAALİYET ORANLARI		MSUGT		TFRS
Alacak Devir Hızı = $\frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ort.Ticari Alacaklar}}$	=	5,85	=	5,90
Mamul Stok Devir Hızı = $\frac{\text{Satılan Mamül Maliyeti}}{\text{Ort. Mamül Stoku}}$	=	3,74	=	3,80
Aktif Devir Hızı = $\frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Aktif Toplam}}$	=	0,69	=	0,68
Duran Devir Hızı = $\frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Duran Varlıklar}}$	=	1,12	=	1,10
Özkaynaklar Devir Hızı = $\frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Özkaynaklar}}$	=	0,88	=	0,93

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere hesaplanan faaliyet oranlarında aktif devir hızı ve duran varlık devir hızı oranları hariç diğerlerinde küçük bir yükselme olmuştur. Stok devir hızı hariç, diğer oranların hesaplanmasında net satışların tutarı kullanıldığı için ve TFRS'ye uygun olarak yapılan düzeltmeler neticesinde net satışların tutarı değiştirdiği için devir hızı oranlarının etkilenmesi

kaçınılmazdır. Net satışların azalışı satışlardaki vade farkının ayrıştırılmasıdır. Bunun yanı sıra alacak devir hızına senetsiz ticari alacaklara reeskont ayrılması da etki etmiştir. Mamul stok devir hızının değişmesine stoklardaki vade farkının ayıklanması olmuştur. Özkaynak devir hızının yükselmesinin sebebi ise özkaynak tutarının, önemli ölçüde kıdem tazminatı hesaplanmasına bağlı olarak azalmasıdır. Yani TFRS'lere göre düzenlenen finansal tablolarda bu oranın yükselmesi "işletme özkaynakları daha etkin ve verimli kullanmış" şekilde bir değerlendirmeye yol açmıştır.

4.4. Karlılık Analizi

Karlılık analizlerinde, işletmenin elde ettiği kar sonucunun kaynağı, özkaynakların ve yatırımların verimliliği incelenmektedir (Karapınar ve Zaif, 2013, s. 255).

KARLILIK ORANLARI		MSUGT		TFRS
Net Kar Marjı = $\frac{\text{Net Kar}}{\text{Net Satışlar}}$	=	0,42	=	0,43
Brüt Kar Marjı = $\frac{\text{Brüt Satış Karı}}{\text{Net Satışlar}}$	=	0,65	=	0,65
Mali Rantabilite = $\frac{\text{Net Kar}}{\text{Özkaynaklar}}$	=	0,37	=	0,40
Varlıkların Karlılığı = $\frac{\text{Net Kar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$	=	0,29	=	0,29

TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda mali rantabilite ve net kar marjı oranı hariç diğer oranlar değişmemiştir. Net kar marjı oranında %1'lik artma olurken, mali rantabilite oranı % 3 oranında artmıştır. Bunun nedeni net satışlar ile özkaynak tutarlarındaki değişmelerdir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada TFRS 1 "Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Kez Uygulanması" standardının maden sektöründeki tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülünde uygulaması yapılmıştır. İlk geçişte aşığıdaki işlemler gerçekleştirilmiştir:

- TFRS'ye uygun banka faiz tahakkuku yapılmış,
- Vadeli satışların içerisindeki vade farkı ayıklanmış,
- İlişkili taraflardan alacakların tespit edilip muhasebeleştirilmış,
- Stoklar hesap grubu içerisinde yer alan mamuller hesabındaki vade farkı ayrıştırılmış,
- Diğer dönen varlıklar hesap grubundaki bazı hesapların diğer çeşitli alacaklar hesap grubunda yeniden sınıflandırılmış,
- nemli etkisini kaybeden iştirak, satışa hazır finansal varlık olarak yeniden sınıflandırılmış,
- Maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda olan özel maliyetler hesabının maddi duran varlıklar hesap grubunda demirbaşlar hesabında yeniden sınıflandırılmış,
- Özel maliyetler hesabına ait olan birikmiş amortisman tutarı da maddi duran varlıklar hesap grubundaki birikmiş amortismanlar hesabına aktarılmış,
- Maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda yer alan haklar, kuruluş ve örgütlenme gideri, araştırma ve geliştirme gideri hesapları TFRS' ye uygun biçimde yeniden sınıflandırılmış,
- Vergi bilançosunda maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan boş arsanın sonraki dönemlerde kiraya verileceğinden dolayı yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak yeniden sınıflandırılmış,
- denecek vergi ve yükümlülükler hesap grubunda yer alan hesaplar işlem bütünlüğünün sağlanması açısından diğer borçlar hesabında yeniden sınıflandırılmış,
- TFRS finansal tablolarında VUK'ta ayrılmayan garanti gider karşılığı, dava ve icra karşılığı ayrılmış,
- TFRS' ye uygun kıdem tazminatı hesaplanmış,
- Ertelenen vergi etkisi hesaplanmıştır.

Muhasebe standartlarına uygun yeni 31.12.2013 tarihli bilanço ve gelir tablosu ile tekdzene uygun mali tablolar üzerinden oran analizi yapılmıştır.

Örnek işletmede TFRS'ye ilk geçiş finansal tabloları üzerinden hesaplanan oranların olumlu yönde etkilediği gözlenmiştir. Uygulama yapılan işletmede likidite, faaliyet ve karlılık oranları yüksek çıkmış, mali yapı oranları ise düşük çıkmıştır. Bu konuyla ilgili olarak önceki yıllarda yapılan çalışmalarda genellikle likidite ve karlılık rasyoları düşük çıkmış, mali yapı ve faaliyet oranlarının ise yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Literatür kısmında konu edilen önceki çalışmalar, MSUGT'ne göre hazırlanan finansal tablolarda kârlı gözükten işletmelerin aslında TFRS'ye dönüştürüldüklerinde zarar edilebileceğini ortaya koymuştur. Dolayısıyla yapılan çalışmalar muhasebe standartlarının aynı oranları farklı yönde etkilediğini göstermektedir. Bu kanı, TFRS 1 standardını farklı sektörlerde uygulayarak, sektörler arasında oranların değişiminin ne yönlü olduğunu tespitine ilişkin farklı çalışmalarda da desteklenebilir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N. & Tenker, N. (2007). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Akgüç, Ö. (2013). *Mali Tablolar Analizi*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın
- Ataman, B. & Özden, E. A. (2009). Tek Düzen Hesap Planına Göre Hazırlanan Finansal Tabloların UFRS'ye Uyarlanması ve Rasyo Yöntemi ile Analizi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (44), 59-73.
- Balcı, B. R. (2012). TFRS'lerin Oran Analizine Etkileri, *Journal of Yaşar University*, 28(7), 4687 – 4707.
- Bayır, O. (2010). Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe – Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı Ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, (98), 89-116.
- Blanchette, M., Racicot, F. E. & Girard, J. Y. (2011). *The Effects of IFRS on Financial Ratios: Early Evidence in Canada*, *Certified General Accountants Association of Canada*, ISBN 978-1-55219-641-0. http://www.cgacanada.org/enca/ResearchReports/ca_rep_2011_03_IFRS_early_adopters.pdf (Erişim 18 Mayıs 2016)
- Deloitte (2011). UFRScepkitapçığı, <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/2012/UFRS-Cep-Kitapciği-2011.pdf>. (Erişim 20 Mayıs 2016)
- Dimitrios, B., Nikolaos, E., Konstantinos, P. & Dimitrios, V. (2013). The impact of IFRS on ratios of listed and new listed companies of Athens Exchange, *International Journal of Business and Social Research (IJBSR)*. 3(5), 139-157.
- Karapınar, A. & Zaif, F. (2013). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile Uyumlu Finansal Analiz*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Mirza, A. A., Graham, J. H., & Magnus, O. (2006). *IFRS International Financial Reporting Standards Workbook and Guide*, USA: John Wiley&Sons.

- Örten,R., Kaval, H. & Karapınar, A. (2016). *Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları*. Ankara :Gazi Kitabevi
- PriceWaterHouseCooper. (2007). IFRS 1: First-time Adoption of International Financial Reporting Standards, <http://www.accountingreform.ru/cgi-bin/getfile.cgi?Ing=en&id=908>, (Erişim 10 Nisan 2016).
- Torun, S. (2012). “İşletmelerde TFRS’ye Uyumlu İlk Finansal Raporların Düzenlenmesine İlişkin Uygulama Örneği” *VIII. Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu*, 89-125. www.kgk.gov.tr. (Erişim 13 Nisan 2016)
- Yenigün, T. & Aydemir, O. (2015). “TMS/TFRS Uygulamalarının Oran Analizine Muhtemel Etkileri” *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63-80

EK 1:1.1.2013 – 31.12.2013 DÖNEMİ GELİR TABLOSU	TL
A-BRÜT SATIŞLAR	1.628.735.733,07
1-Yurtiçi Satışlar	58.773.441,61
2-Yurtdışı Satışlar	1.569.962.291,46
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	0,00
1-Diğer İndirimler	0,00
C-NET SATIŞLAR	1.628.735.733,07
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	575.655.173,71
1-Satılan Mamul Maliyeti (-)	575.655.173,71
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	1.053.080.559,36
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	279.114.866,36
1- Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	2.538.909,44
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	155.979.304,98
3- Genel Yönetim Giderleri (-)	120.596.651,94
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	773.965.693,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	31.518.123,25
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri	13.463.866,61
2-Faiz Gelirleri	10.755.697,77
3-Konusu Kalmayan Karşılıklar	7.266.925,16
4-Kambiyo Karları	31.633,71
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARAR.(-)	1.265.314,57
1-Komisyon Giderleri (-)	731,23
2-Karşılık Giderleri (-)	1.198.026,41
3-Kambiyo Zararları (-)	66.556,93
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0,00
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	804.218.501,68
I-OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	67.534.827,25
1-Önceki Dönem Gelir ve Karlar	6.572.595,47
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	60.962.231,78
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	29.955.722,86
1-Çalışmayan Kısım Giderleri (-)	10.400.499,27
2-Önceki Dönem Gider ve Zararlar (-)	15.909.441,32
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	3.645.782,27
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	841.797.606,07
K-Dönem Karı Vergi ve Diğer. Yas.Yük. Karş. (-)	162.333.133,11
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	679.464.472,96

EK 2:31.12.2013 TARİHLİ BİLANÇO	
AKTİF	TL
I-DÖNEN VARLIKLAR	897.187.861,87
A-Hazır Değerler	159.654.033,21
C-Ticari Alacaklar	278.240.312,22
D-Diğer Alacaklar	122.522.245,43
E-Stoklar	292.803.744,95
G-Gel. Aylara Ait Gid. ve Gelir Tah.	531.634,25
H-Diğer Döner Varlıklar	43.435.891,81
II-DURAN VARLIKLAR	1.456.580.816,63
A-Ticari Alacaklar	1.314.855,58
C-Mali Duran Varlıklar	54.464.522,79
D-Maddi Duran Varlıklar	1.024.000.430,47
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar	8.703.021,87
F-Özel Tükemeye Tabi Varlıklar	263.021.391,34
G-Gel. Yıllara Ait Gid. ve Gelir Tah.	52.458.537,43
H-Diğer Duran Varlıklar	52.618.057,15
AKTİF TOPLAM:	2.353.768.678,50
PASİF	
III-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	430.769.314,80
B-Ticari Borçlar	99.106.778,32
C-Diğer Borçlar	245.623.302,27
D-Alınan Avanslar	19.644.117,90
F-Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler	60.858.069,09
G-Borç ve Gider Karşılıkları	656.778,84
H-Gel. Aylara Ait Gel. ve Gider Tah.	4.880.268,38
IV-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	75.676.312,73
B-Ticari Borçlar	359,9
C-Diğer Borçlar	52.507.652,23
E-Borç ve Gider Karşılıkları	23.167.917,91
F-Gel. Yıllara Ait Gel. ve Gider Tah.	382,69
V-ÖZKAYNAKLAR	2.009.656.184,08
A-Ödenmiş Sermaye	200.000.000,00
C-Kar Yedekleri	967.858.578,01
F-Dönem Net Karı (Zararı)	679.464.472,96
PASİF TOPLAM:	2.353.768.678,50